
ІСТОРІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПРАВО, СОЦІОЛОГІЯ І ФІЛОСОФІЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

УМОТИВОВАНИЙ ПЕРЕКЛАД ІНШОМОВНИХ НОМІНАЦІЙ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПОПОВНЕННЯ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Людмила Бардіна, Наталя Назаренко

Аннотація. *Рассмотрены проблемные моменты разработки и нормирования спортивной терминологии, связанные с неадекватным переводом терминов видов спорта, в значении которых присутствует эмоциональный компонент, что является в данное время одним из малоизученных аспектов употребления и функционирования как однокомпонентных, так и многокомпонентных терминов. Чтобы сохранить эмоциональную коннотативность в передаче определённого термина, необходимо ориентироваться на первичный язык, делать непосредственный, а не двойной перевод.*

Ключевые слова: *адекватность перевода, коннотация, эквивалентная лексика, сленг, номинация.*

Abstract. *The article deals with the problem issues of the development and standartization of sports terminology, that are connected with non-adequate terms translation, where emotional component is present. At the same time this is one of the not well-known aspects of the use and functioning of both one-component and multi-component terms. To preserve emotional connotation in the use of a certain term, one should orientate at the original language.*

Keywords: *adequacy of translation, connotation, equivalent vocabulary, slang, nomination.*

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розроблення та упорядкування української спортивної лексики, термінології та фразеології перебувають під пильною увагою як фахівців спортивної галузі, так і мовознавців. Власне українська спортивна терміносистема фактично тільки нині народжується як загальноукраїнське мовне явище. Труднощі цього процесу пов'язані, з одного боку, зі звичкою, поширеною в центральних і східних районах України, вживати запозичені з російської і через російську мову терміни, російським способом оформлення думки, з іншого боку – з намаганням запровадити як нормативні західноукраїнські спортивні терміни 20–30-х років ХХ ст.

Наукова і практична цінність дослідження спортивної терміносистеми є очевидною. Зважаючи на популярність і масовість захоплення спортом серед громадян нашої країни, доступність великої кількості спортивних термінолексем широкому загалу, треба дуже зважено підходити до вироблення власне української спортивної термінології, щоб нові терміни не стали надбанням

лише термінологічних словників, а широко вживались фахівцями і звичайними людьми – спортивними уболівальниками, могли конкурувати з виробленими протягом значного часу російськими термінами. Така технологія має служити утвердженню української мови у спорті. Тому розробка й унормування української спортивної термінології – це не тільки праця кількох мовознавців, а важлива державна справа.

Мета і методи дослідження. Аналіз джерел свідчить, що останнім часом проблемі перекладу термінів, добору еквівалентних понять і зокрема питанням адекватного перекладу приділяють увагу у своїх дослідженнях багато українських науковців (Т. Балабан, І. Байбакова, М. Вакуленко, В. В. Виноградов, А. С. Д'яков, А. Грицева, З. Казимира, Л. П. Кислюк, Т. Кияк, О. Котикова, К. Маркс, В. Моргунок, А. Г. Наумовець, К. Святчик, Л. О. Симоненко, А. В. Суперанська, Б. Є. Рицар, Р. В. Рожанківський, Б. Шуневич та ін.). Дослідники і науковці розглядають питання запозичення термінів, пошуку еквівалентної лексики, а в разі відсутності еквівалента в сис-

темі мови, на яку перекладають, створення такого еквівалента в процесі перекладу за допомогою транслітерації, калькування, описовості та інших способів перекладу на українську мову [1, 3, 5, 6], пропонують критерії доцільності запозичення: інтернаціональний характер терміна, ступінь засвоєння запозичення, наявність/відсутність питомих відповідників, можливості калькування, милозвучність [3]. Однак тема функціонування і засвоєння іншомовної лексики ще довго буде актуальною і потребуватиме додаткових досліджень.

Результати дослідження та їх обговорення. Працюючи зі спортивною термінологією, орієнтованою на концепцію відбору «найкращого» українського терміна-відповідника за чотирма основними критеріями термінотворення. Однак у процесі розробки спортивної термінології щораз стикаємося з труднощами різного характеру, зокрема лінгвістичного, пов'язаного з англійським походженням значної кількості спортивних термінів, які опинилися на українському ґрунті не безпосередньо від мови-носія, а найчастіше через мову-посередник – російську, що наражає на небезпеку неповного відтворення, а то й викривлення семантики терміна, народженого в іншій країні. Досить часто спостерігаємо невідповідність російського терміна англійському автохтону, яка викликана неадекватністю перекладу того чи іншого терміна або поняття.

Яскравим прикладом такої похибки перекладу є російський варіант англійської тенісної термінології. Наприклад, англійські терміни **the forehand ground stroke, the backhand ground stroke** відтворені російською як «удар справа, удар слева». Так зараз пропонується і в українській. Спробуємо перекласти англійське словосполучення дослівно. **The forehand** – передня рука, **the backhand** – задня рука (поняття стосується також хвату ракетки рукою), **the stroke** – має кілька значень, це – 1) удар; 2) помах, змах; 3) хід, прийом; тобто англійське **the stroke** – це не просто удар, а ще й прийом, певний, чітко визначений помах, змах ракеткою. Тут взагалі треба зазначити, що англійська мова має кілька відповідників українському поняттю «удар» – **a hit, a punch, a smash, a kick** тощо). Лексема **ground** вказує на те, що м'яч відбивається знизу, «від землі» [14]. Можливо, російський термін звучить і непогано, якщо йдеться про напрям удару. Але у тенісі, як і в інших видах спорту, трапляється, що спортсмен(ка) – шульга. На тренуванні одні стоять лівим боком уперед, інші – правим, щоразу треба пояснювати, кому як бити. Отже, скоротивши довгий англійський термін, що може й на добре, росіяни усе ж дещо затемнили, «замулили» його значення.

Зокрема це стосується і проблем спортивної термінології та адекватного перекладу спортивних

термінолексем – однокомпонентних і багатокомпонентних лексичних одиниць, бо добре відомо, що більшість видів спорту, а отже і поняттєвий матеріал, з'явилися не на українських теренах.

Проблема адекватності перекладу є дуже важливою, оскільки, чим адекватнішим до мови-носія (вихідної мови) є певний термін, тим точніше передано зміст поняття, явища, процесу тощо. Крім того, в деяких оригінальних спортивних термінах, які за етимологією можна вважати сленговими, закодована певна чуттєво-асоціативна семантика. Подібна лексема має виражене емоційне навантаження, що досить важко передати, перекладаючи такий термін. Власне конотативний компонент значення часто втрачається під час перекладу. Багато коротких за формою, але дуже влучних, образних, глибоких за змістом термінів, які межують зі сленговими виразами, містить англійська баскетбольна термінологія. Однак не всі вони мають такі ж гарні відповідники в українській. Милозвучний, стислий та образний англійський термін **lay-up (shot)** російською перекладено громіздким багатокомпонентним терміном «*бросок после двойного шага*». Отже, тут замість двох лексичних одиниць маємо чотири, що є порушенням одного з принципів термінотворення. В англійській **lay-up** означає «запасати», а **lay-up shot** у баскетболі – кидок після того, як гравець утримує («запасує») м'яч протягом часу, поки робить два кроки. Тобто спортсмен утримує, приховує, припасує протягом певного часу м'яч, щоб зробити ефективний кидок. Видається доцільним не «мавпувати» російську, перекладаючи **lay-up shot** як «*кидок після подвійного кроку*», а підібрати свій, український еквівалент – *припасниий, притриманий* кидок.

Виникнення й утвердження таких «вдалих» баскетбольних термінів пов'язане, мабуть, з історією виникнення та розвитку цієї гри. Придуманий шкільним учителем як гра для учнів у закритому приміщенні взимку, баскетбол вийшов на вуличні майданчики великих міст і став однією з найпопулярніших ігор міських підлітків з бідних кварталів.

Значна кількість баскетбольних термінів, які стали, якщо можна так висловитись, офіційними – це номінації, «народжені вулицею», тобто в первинному вигляді – справжній сленг. Створені в процесі самої гри американськими підлітками, такі лексичні одиниці є дуже влучними, емоційно насиченими, часто навіть експресивними (хоча це не притаманне термінам і вважається вадою), вони в англійській мові дуже точно передають саму суть поняття, ігрового моменту чи ситуації. Ось тут, можливо, і «побачили світ» такі поняття як **key lane** – англійською – зона-ключ, тобто зона, що своїми контурами схожа на замкову щілину,

а ще – основна, визначальна, ключова зона (лінія), українською (як і російською) – трисекундна зона; **hook shot** – кидок гаком (до речі, у боксі англійський термін **hook** має відповідник «удар збоку»), **foul line** – лінія штрафних очок, англійською – лінія похибок (все ж коротша форма). Сама англійська лексема **foul** має кілька значень: 1) смердючий, брудний, ~ *play* нечесна гра, зрада; 2) порушення правил; 3) зіпсувати, заплутувати. Тобто тут спостерігається ще й метонімія.

Як бачимо, англійські терміни мають значно стислішу форму, вони влучніші, образніші, ніж російські (та й українські) еквіваленти. Можливо, й українською треба було б віднайти таку ж коротку форму, наповнену глибоким змістом. Так ми могли б «підійти ближче» до англійського поняття.

Якщо переклад термінів **three point line** – лінія трьох очок, **key lane** – трисекундна зона, **calling fall** – призначення штрафного кидка, **in the activity** – вводити м'яч у гру можна вважати виправданими, зважаючи на баскетбольні правила, то такий термін як **lay-up** треба було б українізувати, а не калькувати з російської. Варто було б також самостійно і безпосередньо орієнтуватись на оригінальну мову засновників певного виду спорту, а не на мову-посередник, трансформувати і такі терміни, як **server**, **receiver**, які, якщо йдеться про передачу м'яча, російською перекладено як «подаючий» и «приймаючий», а українською відповідно **той, що подає** і **той, що приймає**. (Англійська лексема **receiver** має кілька значень: 1) одержувач; 2) радіоприймач; 3) телефонна трубка; 4) переховувач краденого) [7, 10]. Бо перекладали ці терміни не з англійської, де вони іменники, а через російську, де вони вже виступають дієприкметниками. То чому ж ми не можемо унормувати ці терміни теж як іменники, наприклад, **подавач**, **приймач (одержувач)**, а досить невдало калькуємо російську, киваючи на омонімію, якої англійці не бояться.

І все ж деякі однокомпонентні лаконічні англійські терміни (наприклад, **smash (lawn tennis)**) дуже важко передати українською мовою таким же коротким і влучним словом, зберігши до того ж весь обсяг його семантики. Варто було б запозичувати подібні терміни шляхом транслітерації.

Однак спортивна термінологія, особливо в ігрових видах, має свою специфіку. У термінолексемах цих видів спорту обов'язково наявні емотивні компоненти значень, образно-емоційна сторона. Інакше й бути не може, оскільки в самому процесі спортивного дійства кожної миті вибухають певні почуття, і сам термін часто відбиває напруження, динаміку, експресивність гри: **smash (lawn tennis)** – удар, але не просто, а нищівний удар, бо **smash** в англійській означає ще й нищити, тро-

шити, розтרוшувати, крушити, розбивати щерть; **timekeeper** – секундометрист, де **keeper** – ще й хранитель, сторож; **goalkeeper** – воротар, де **goal** – (спорт.) ворота, гол, а в першому значенні – мета, місце призначення. Переконаливим прикладом можуть бути також уже згадувані раніше англійські терміни з баскетболу – **foul**, **lay-up (shot)**, **key lane**, на які хочемо глянути ще з іншого боку. Англійське – **foul** – у спорті означає **похибка, порушення правил**, однак у мові-оригіналі ця лексема, як уже зазначалось, також має значення **брудний, смердючий, зіпсований (зіпсувати)** [7]. Отже, «ситуацію фолу» американські баскетболісти інколи класифікують ще як брудну, нечесну гру. Тут, як бачимо, чітко виражена емоційно насичена ситуація, яка й відбилася в емотивному значенні (конотації) англійського терміна **foul** [6]. Лексема **key lane** – українською, як і російською – **трисекундна зона** – дослівно з англійської означає **ключ-зона**, і передає як зовнішню подібність до іншого поняття, тобто виражає асоціативний зв'язок, так і внутрішню, глибиннішу суть – основна, визначальна зона, в якій може вирішитися доля всієї гри [10]. Часто навіть спортивні фахівці не усвідомлюють до кінця таких відтінків значень, які яскраво виражені в англійській мові, але відсутні в російських та українських еквівалентах термінів. Отже, в перекладі цих термінів з англійської на російську і далі – українську втрачено власне конотативний (емоційний), а збережено лише його термінологічно-денотативний компонент значення [6].

Працюючи з такими термінами, перекладач має бути особливо уважним й обережним, щоб якомога повніше відтворити значення певної лексеми, зокрема й експресивно-емоційну конотацію, якщо вона наявна, застосувати додаткові компенсаційні засоби для передання конотативного змісту такої термінолексеми. А укладаючи словник українських спортивних термінів, треба враховувати, що значна кількість спортивних термінів є іншомовними, тому слід орієнтуватися на вихідну мову, а не використовувати російську як мову-посередник, мати на увазі, що навіть такі «стримані», «сухі», «неемоційні» лексичні одиниці як терміни можуть мати в мові-оригіналі виразне емоційно-експресивне забарвлення, яке треба зберігати, адаптуючи такий термін на український ґрунт.

Дослідження в галузі спортивної лексики й термінології і далі залишаються актуальними, оскільки проблема впровадження українських термінів до широкого вжитку досі не вирішена остаточно, бо спортивний загал, незважаючи на певні зрушення в цьому питанні, переважно є російськомовним, а великий пласт української спортивної лексики, термінології та фразеології – недостатньо розроблений і досліджений.

Ще один аспект дослідження спортивної термінології в ділянці умотивованого перекладу іншомовних номінацій – це терміни-неологізми. Усі європейські мови останнім десятиліттям переживають неологічний ренесанс. Завдяки кумулятивній функції, здатності відображати, фіксувати й зберігати інформацію про пізнану людиною дійсність у мовах з'являється значна кількість нових лексичних одиниць. Не є винятком і царина спорту. У спортивній лексиці це, наприклад, слова **віндсерфінг** (wind surfing), **шорт-трек** (short track), **скейтбординг** (skate boarding), **кікбоксинг** (kick boxing), **фрістайл** (free style), **бодибілдінг** (body building) та багато інших.

Через особливу значущість у контексті олімпійського руху насамперед виступають проблеми виникнення й закріплення в мові нової спортивної термінології.

Наукова і практична цінність осмислення, систематизації та унормування новітньої іншомовної термінології, внесення її до словників спортивних термінів є очевидною. Один з аспектів такої роботи – впровадження спортивної лексики і термінології у навчальний процес й опанування її студентами – майбутніми фахівцями, яким вона конче потрібна, а також вироблення рекомендацій для фахівців галузі щодо правильного вживання того чи іншого терміна.

Жодна природна мова у творенні термінів не може обійтися власними ресурсами, тому термінологія багатьох галузей знань використовує лексичні та словотворчі засоби високорозвинених літературних мов, поєднуючи національні та інтернаціональні елементи [8]. У середньовіччі це були класичні мови – давньогрецька і латинська. Остання дала моделі для творення термінів, здебільшого одноосновних, та низку високопродуктивних суфіксів і префіксів, які використовують у термінології багатьох мов. З грецької запозичено модель творення композитів. Отже, латинські та грецькі терміни становили єдиний греко-латинський фонд, який запозичався багатьма мовами [9]. Пізніше джерелом запозичень стали німецька, французька та англійська.

Прямі запозичення формують спільний лексичний фонд навіть у неспоріднених мовах, що сприяє взаєморозумінню фахівців з різних країн, однак надмірне захоплення чужими термінами ускладнює спілкування членів одного суспільства [2].

Той чи інший термін є частиною спеціальної мови, засобом називання, номінацією спеціальних понять і предметів. Оскільки термін входить до складу не загальної мови, а фахової, його семантика відкрита для цілеспрямованих, регулювальних модифікацій. Фахівці вкладають у термін своє певне значення. Усе, що пов'язане з тлума-

ченням цього поняття, зближує лінгвістику з різними галузями наукових знань та сферами виробничої практики, професійної праці. Тут яскраво виражений зв'язок розвитку мови, його лексичної системи з історією матеріальної та духовної культури народу [4].

Багато термінів походять від слів природної мови, тобто перейшли із загальної мови в термінологію. Така термінована лексика завжди образна, викликає культурно-історичні асоціації.

Так, наприклад, сучасний термін **стипльчез**, у легкій атлетиці – біг на 3 000 м, коли спортсмени загалом долають 7 штучних водних перешкод і 28 бар'єрів на маршруті, а в кінному спорті – долають природні перешкоди, походить від англійських слів **steeple** – дзвіниця й **chase** – гонка. У XIX ст. змагання на конях у Великій Британії відбувалися від дзвіниці однієї церкви до дзвіниці іншої. Знаменитий Г.Уатт із друзями в 1850 р. запропонував замінити перегони верхи бігом, через те, що не у всіх студентів Екситерського коледжу були хороші скакові коні. З того часу щорічно проводяться «Осінні змагання Екситера» з бігу на 1 милю як без перешкод, так і з перешкодами – **стипльчез**.

З такими термінами, як **стипльчез**, тобто які мають досить складну етимологію, пов'язана проблема безеквівалентності та перекладу, насамперед, з англійської мови на інші, оскільки англійська з різних причин нині домінує у міжнародному спілкуванні. Одні терміни легко перекласти, іншим неможливо підібрати точну відповідність, зробити односкладовий переклад. Якщо, як у цьому конкретному випадку, загальне значення слова неможливо зіставити з якими-небудь іншомовними лексичними поняттями, то воно, в точному значенні слова, є неперекладним. Щоб зрозуміти семантику слова, доводиться її описувати, як в тлумачному словнику. Оскільки безеквівалентну лексику не можна перекласти з однієї мови на іншу, у всіх мовах, і в українській також, існує один термін **стипльчез** і вимовляють його по-англійському.

Проблема сприймання й закріплення нової лексичної одиниці в мові пов'язана, безперечно, із розвитком і поширенням самого виду спорту. Словосполучення загальнолітературних слів **free style**, що означає **вільний стиль**, у фаховій мові спорту стає спортивним терміном для позначення лижної акробатики **фрістайл**. Хоча фрістайл офіційно народився на початку 1970-х років, сам термін з'явився значно раніше – як назва лижного шоу на популярних зимових курортах Європи, під час якого спортсменам було надано повну свободу рухів для демонстрації спортивної майстерності. Потім цей термін через засоби масової інформації під час першого чемпіонату світу з фрістайлу й зимової Олімпіади в Калгарі був

зафіксований і закріплений у масовій свідомості (тут варто підкреслити значення спортивних форумів, під час яких і відбувається офіційна апробація нового спортивного терміна). Нині цей неологізм переживає процес унормування з подальшим внесенням його до термінологічного словника української мови.

Цікаво відмітити і той факт, що в лексиконі фахової мови спорту існує поряд з терміном **фрістайл** (лижна акробатика) омонімічний для позначення виду боротьби й стилю в плаванні. Лексичні поняття обох термінів мають спільні (однакові) семантичні частини (СЧ), тобто ознаки, за якими їх можна ввести до загального лексичного поняття **«free style»**. У цьому випадку їхні спільні СЧ означають вільні, ненормовані рухи. Адже коли мовні одиниці входять у систему, то їх окрема семантика є похідною від спільної семантики всієї системи. Виникнення терміна **free style wrestling** пов'язане з народженням наприкінці ХІХ сторіччя популярної серед американських студентів вільно-американської боротьби. Апробація й офіційне закріплення терміна **боротьба вільна** відбулося на ІІІ Олімпійських іграх у 1904 році в США, після чого його стали використовувати в англійській мові. Оскільки це лексичне поняття має еквівалентні СЧ в інших мовах, то воно є міжмовним і тому під час перекладу на іноземні мови без особливих проблем отримало точні відповідники, наприклад, у німецькій – **freier Ringkampf**, у французькій – **la lutte libre**, в іспанській – **la lucha libre**, у російській – **борьба вольная**, в українській – **вільна боротьба**.

Нові спортивні терміни в сучасній українській мові з'являються в основному двома способами: запозиченням й адекватним перекладом.

Такий вид спорту як бейсбол (англ. **baseball** від **base** – база, основа; **ball** – м'яч) прийшов до нас не так давно. І тут не тільки назва самого виду спорту **бейсбол** – запозичена, а й уся «внутрішня», якщо можна так висловитись, термінологія – це іншомовні термінолексеми: **бетер, кетчер, пітчер, ранер, шорт-стоп** (назви гравців), **бант, дабл, сингл, трипл, хіт** (назви ударів) тощо. Перекласти ці терміни переважно можна тільки застосувавши описову форму відтворення значення. Можливо з подальшим розвитком бейсболу в Україні будуть знайдені точні та влучні еквіваленти, як це спостерігаємо у досить популярному виді спорту **регбі**, назва якого теж запозичена, але багато термінів тут адекватно перекладено із збереженням усіх семантичних нюансів, тобто знайдено власне українські еквіваленти, однак також є іншомовні. Наприклад, наявні такі назви гравців як **«стовп», «гак», «замок», «півзахисник»** і поряд – **«флай-хав», «фланкер»**. Однак чи варто (і можливо) перекладати такі образні короткі

односкладові бейсбольні терміни як **ролінг** (англ. **rolling**) – м'яч, що котиться в цей момент, **райс** (англ. **rise**) – подача м'яча вгору, антонімічний йому термін **дроп** (англ. **drop**) – подача м'яча вниз складеним і громіздким українською, щоб тільки забезпечити пуристичний підхід у мові. Тим більше, що прийшли вони з природної англійської, де є багатозначними словами: **«rise»** – має спільну зовнішню форму як для іменника, так і дієслова. Стрижневе значення: 1) підніматися, вставати; 2) підйом, підвищення. Лексема **«drop»** має такі значення: 1) крапля; ковток; зниження; 2) впускати, кидати; опускати і деякі інші.

Запозичення з англійської мови безеквівалентних слів з наведених вище причин виправдані та вмотивовані, але останнім часом в українській мові з'являються нові спортивні терміни, міжмовне лексичне поняття яких є в багатьох етнокультурах і мовних спільнотах (наприклад, в українській і англійській) й адекватно передається кількома мовами. Так, **скейтбординг** запозичений з англійської мови й означає **skate** – кататися й **board** – дошка, або **кікбоксинг** – утворений від слів **kick** – удар ногою й **boxing** – бокс, **бодибілдинг**, де **body** – тіло, тулуб, а **building** – будова [7;10]. Семантичне перенесення цих слів під час засвоєння їх іншою мовою допустиме, і їх можна було б передати в українській мові за допомогою якогось словосполучення, скажімо, **скейтбординг** – «перегони на дошках» за аналогією з «перегонами на мотоциклах» або «перегонами на спортивних автомобілях», як і «бокс ногами» та «тілобудування». Усе ж зрозуміло, що в процесі нормалізації терміна лінгвіст може тільки рекомендувати запропоновану ним форму, а не вимагати її обов'язкового застосування, ігноруючи реальне вживання. Цікаво, що в більш «старих» науках кількість іншомовних термінів є суттєво меншою, що свідчить про саморегуляцію мови, прагнення мати «прозоріші» внутрішні форми [5]. Це стосується і спортивної галузі. Чим довший час певний вид спорту розвивається на Україні, тим активніше іншомовні терміни витісняються лексемами рідної мови, наприклад, у футболі: **голкипер** – воротар, **форвард** – нападник, **бек** – захисник, **корнер** – кутовий, **пенальті** – одинадцятиметровий штрафний удар, **офсайд** – поза грою тощо.

Очевидно, що іншомовні терміни повинні містити терміноелементи, що сприяють вмотивованості всього утворення, добираючи їх, слід враховувати фактор поширення їх у сфері професійного спілкування як усередині однієї країни, так і в міжнаціональному масштабі, тим більше, що наявність інтернаціонального елемента значно полегшує спілкування між носіями різних мов [5].

Висновки. В умовах широких міжнародних контактів, коли Україна стає самостійним актив-

ним учасником олімпійського руху, відбувається постійне поповнення термінологічного фонду фахової мови спорту іноземною та інтернаціональною лексикою. І завдання лінгвіста полягає в об'єктивному вивченні причин, особливостей і наслідків цього явища та виробленні критеріїв і норм функціонування іншомовної лексики, визначенні допустимого рівня її кількості в мові. Але процес запозичення термінів свідчить не про недо-

статність й обмеженість лексичного запасу української мови, а про намагання:

✓більш точно передати лексичне поняття певних термінів;

✓замінити міжмовні лексичні поняття універсальним еквівалентом, що у свою чергу спрощує процес комунікації;

✓активно долучатися через спорт до світових соціолінгвістичних процесів.

Література

1. *Байбакова І.* Іноземна безеквівалентна лексика та способи її перекладу на українську мову / І. Байбакова, З. Казимира, Б. Шуневич // Пробл. укр. термінології: матеріали V Міжнар. наук. конф. – Л., 1998. – С. 94–95.
2. *Д'яков А. С.* Основи термінотворення: семант. та соціолінгвіст. аспекти / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – Вид. дім «KM Academia», 2000. – 218 с.
3. *Кислюк Л. П.* Нові англійські запозичення і термінологія // Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць / Л. П. Кислюк; відп. ред. Л. О. Симоненко. – К.: КНЕУ, 2001. – Вип. 4. – С. 51–53.
4. *Караванський С.* Пошук українського слова, або боротьба за національне «я». – К.: Видав. центр «Академія», 2001. – 240 с.
5. *Кияк Т.* Інтернаціональне та національне в термінотворчому процесі // Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць / Т. Кияк; відп. ред. Л. О. Симоненко. – К.: КНЕУ, 2001. – Вип. 4. – С. 53–56.
6. *Маркс К.* Емотивне значення та проблема адекватного перекладу термінів / К. Маркс // Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць / відп. ред. Л. О. Симоненко. – Вип. 4. – К.: КНЕУ, 2001. – С. 53–56.
7. *Новый Большой англо-русский словарь: в 3 т.; ок. 250 000 слов. / сост. Ю. Д. Апресян Э. М. Медникова, А. В. Петрова и др.; под общ. ред. Ю. Д. Апресяна.* – М.: Рус. яз., 2000. – 3–6-е изд. – 2496 с.
8. *Симоненко Л. О.* Українська наукова термінологія: стан та перспективи розвитку / Л. О. Симоненко // Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць / відп. ред. Л. О. Симоненко. – Вип. 4. – К.: КНЕУ, 2001. – С. 3–8.
9. *Суперанская А. В.* Общая терминология. Терминологическая деятельность / А. В. Суперанская, Н. В. Подольская, Н. В. Васильева. – М., 1993.
10. *Paul Proktor.* International Dictionary of English. Bath / Paul Proktor; Cambridge University Press. – 1995. – 864 p.

References

1. *Baybakova I.* Foreign vocabulary and ways of its translation in Ukrainian / I. Baybakova, Z. Kazymyra, B. Shunevich // Problems of Ukrainian terminology: V International Scientific Congress. – Lviv, 1998. – P. 94–95.
2. *Diakov A. S.* Bases of term formation / A. S. Diakov, T. R. Kyiak, Z. B. Kudelko. – Vyd. dim «KM Academia», 2000. – 218 p.
3. *Kysliuk L. P.* New English linguistic borrowings and terminology // Ukrainian terminology and modernity: coll. scientific works / L. P. Kysliuk; ed. by L. O. Symonenko. – Kyiv: KNEU, 2001. – Iss. 4. – P. 51–53.
4. *Karavanskyi S.* Search for Ukrainian word or fight for the national «I». – Kyiv: Vydav. tsentr «Akademia», 2001. – 240 p.
5. *Kyiak T.* International and national in term forming process // Ukrainian terminology and modernity: coll. scientific works / L. P. Kysliuk. – Kyiv: KNEU, 2001. – Iss. 4. – P. 53–56.
6. *Marks K.* Emotive meaning and problem of adequate term translation of terms / K. Marks // Ukrainian terminology and modernity: coll. scientific works / Kyiv: KNEU, 2001. – Iss. 4. – P. 53–56.
7. *New huge English-Russian dictionary: in 3 vol.; about 250 000 words /comp. Y. D. Apresyan, E. M. Mednikova et al.; ed. by Y. D. Apresyan.* – Moscow: Rus. yazyk, 2000. – 3–6-th edition. – 2496 p.
8. *Symonenko L. O.* Ukrainian scientific terminology: state and prospects / L. O. Symonenko // Ukrainian terminology and modernity: coll. scientific works / ed. by L. O. Symonenko. – Kyiv: KNEU, 2001. – Iss. 4. – 2001. – P. 3–8.
9. *Superanskaya A. V.* General terminology. Terminological activity / A. V. Superanskaya, N. V. Podolskaya, N. V. Vasilyeva. – Moscow, 1993.
10. *Paul Proktor.* International Dictionary of English. Bath / Paul Proktor; Cambridge University Press. – 1995. – 864 p.